

COL·LEGI OFICIAL
DE TREBALL SOCIAL
DE CATALUNYA

CODI DEONTOLÒGIC

Barcelona, maig del 2000

PREÀMBUL

Aquest Codi d'Ètica i Deontològic no és un codi nou: correspon a l'actualització del text del Codi d'Ètica dels Assistents Socials editat pel Col·legi Oficial de Diplomats en Treball Social i Assistents Socials de Catalunya, i aprovat en assemblea general l'any 1989. Fa més de deu anys, doncs, que els professionals i les professionals de Catalunya, en el seu quefer quotidià, han actuat orientats per les normes ètiques i deontològiques contingudes en el codi ara actualitzat.

Transcorreguts aquests deu anys, i tenint en compte els canvis de la societat, tant en els aspectes humans com en els costums i els mitjans tecnològics, s'ha considerat necessari posar el text del codi al dia per tal que continuï essent una "guia a l'hora d'interpretar qüestions ètiques relacionades amb la conducta dels Diplomats en Treball Social i Assistents Socials en l'exercici de la professió, tant pel que fa als usuaris i clients dels serveis com a la relació amb els col·legues i d'altres professionals, amb l'entitat per a la qual treballa o envers la societat i la mateixa professió".

Justificada aquesta nova edició, en la qual han participat tots els membres de l'actual Consell Assessor d'Ètica del Col·legi, ens plau posar el text següent a les mans de tots els col·legiats i col·legiades de Catalunya. Esperem que el seu contingut sigui un nou ajut, eficaç i orientador.

Tot és renovable i res no és "per sempre". Caldrà, doncs, que tant les generacions actuals de professionals del Treball Social com les futures, durant la seva pràctica professional, l'analitzin i, si escau, en reformin el que sigui necessari.

INTRODUCCIÓ

Totes les professions tenen una manera de fer que les distingeix d'altres activitats semblants. Aquesta manera de fer integra uns valors que el cos professional transmet com a propis, i els fa evolucionar en sintonia amb els valors socioculturals del moment present d'una societat determinada.

El Treball Social, com totes les professions que estan al servei de l'ésser humà, ha d'integrar aspectes ètics ja que els seus objectius s'orienten a aconseguir uns valors i un bé desitjable per a la persona, els grups o les comunitats.

El Treball Social utilitza els recursos que té la societat o en crea de nous per respondre a les necessitats i a les aspiracions de l'individu i dels grups, i s'esforça a promoure la justícia social.

Segons l'Organització Internacional del Treball, "l'activitat dels treballadors socials s'integra dins de la política d'acció social, que implica una acció a tots nivells en els contextos jurídic, econòmic i social".

Les funcions del Treball Social són:

1. Ajudar les persones, els grups i les comunitats a desenvolupar les seves capacitats de manera que els permeti resoldre els problemes individuals i col·lectius.
2. Promoure la facultat de lliure elecció, d'adaptació i de desenvolupament de les persones.
3. Advocar perquè s'adoptin polítiques socials justes i perquè s'estableixin serveis o alternatives als recursos socioeconòmics existents.

Cal fer constar que el contingut d'aquest Codi està basat, sobretot, en el Codi anterior del Col·legi de Catalunya (1989), del qual se n'han respectat paràgrafs sencers. L'esmentat Codi havia tingut en compte el Codi d'Ètica Professional Internacional adoptat per l'Assemblea General de la Federació Internacional de Treballadors Socials a San Juan de Puerto Rico (juliol de 1976) i ratificat pel Consell d'Europa (gener de 1985). La nova redacció ha tingut en compte els principis i criteris d'ètica aprovats en l'Assemblea General de la FITS, celebrada a Colombo, Sri Lanka (1994), i també el "Código Deontológico de la profesión de Diplomado en Trabajo Social", editat pel Consejo General de Colegios de D.T.S. i aprovat en Assemblea General Extraordinària de Col·legis el 29 de maig de 1999. Aquesta nova redacció considera la Declaració Universal dels Drets Humans com a pròpia.

El Codi es divideix en els capítols següents:

1. Principis generals del Treball Social
2. Actuació del treballador/a social com a professional
3. La responsabilitat del treballador/a social envers els usuaris i clients
4. La responsabilitat envers l'entitat per a la qual treballa
5. Relació amb els/les col·legues i altres professionals
6. Responsabilitat envers la societat
7. El secret professional

En aquest Codi s'hi han afegit dos capítols (1 i 7). La importància dels principis que inspiren el Treball Social des de la seva creació ens ha empès ara a tractar-los específicament, en uns moments en què la societat, immersa en grans tecnologies, necessita cada vegada més l'actuació de professionals que integrin en el seu treball els valors humans implícits en els principis generals.

Pel que fa al capítol 7, sobre el secret professional, també s'ha cregut necessari incloure-l'hi, atès que la immensa informació de què disposa la societat responsabilitza els treballadors i les treballadores socials de l'ús que es faci de les dades íntimes o confidencials.

CAPÍTOL I. PRINCIPIS GENERALS

Els/les DTS/AS contribueixen al desenvolupament dels éssers humans mitjançant l'acceptació dels principis bàsics següents, els quals han de tenir en compte i respectar en l'exercici de la professió:

1.1 DIGNITAT DE LA PERSONA

Tot ésser humà té un valor, independentment del seu origen, edat, sexe i creences, i del lloc que ocupa en la societat on viu, i és mereixedor de l'ajut professional específic.

1.2 ACCEPTACIÓ . NO-DISCRIMINACIÓ

El/la DTS/AS, en la seva activitat professional, posa el seu treball al servei de les persones, els grups o les comunitats i els accepta tal com són, sense que això vulgui dir acceptar tota mena de conductes.

1.3 AUTODETERMINACIÓ

Tot ésser humà té dret a prendre les seves pròpies decisions i que aquestes li siguin respectades, mentre no interfereixi en el dret dels altres. Per tant, el/la DTS/AS, en la seva tasca professional, informa les persones usuàries i clients de les possibilitats i dels límits de la seva intervenció, dels objectius que hom persegueix, de les seves conseqüències i dels recursos disponibles.

1.4 INTIMITAT DE LA PERSONA. CONFIDENCIALITAT

Tot ésser humà té dret a la seva pròpia intimitat i que el/la DTS/AS faci un ús responsable de la informació obtinguda en la seva activitat professional. La confidencialitat és una característica essencial de les relacions que s'estableixen entre el/la DTS/AS i l'usuari/client. El professional o la professional té el deure de guardar secret de totes les matèries i dades que conegui de l'usuari/client i que hagi de demanar per a la seva activitat professional.

1.5 PARTICIPACIÓ

Tots els éssers humans, individualment o en grup, pertanyen a una comunitat concreta; per tant, tenen dret a participar en la seva organització i han de poder cercar els mitjans adequats per tal de solucionar els problemes que els afecten en l'organització de la vida individual i social.

1.6 RESPONSABILITAT I COMPETÈNCIA

El/la DTS/AS té el deure de posar els seus coneixements i la seva competència professional al servei del treball que li ha estat encomanat, i d'utilitzar de manera justa, i sense fer privilegis, els recursos que li ofereix la societat.

1.7 DRETS HUMANS

El/la DTS/AS ha de respectar els drets fonamentals dels individus i els grups reconeguts en la Declaració Universal dels Drets Humans de les Nacions Unides, així com els altres acords internacionals que en deriven.

CAPÍTOL II. ACTUACIÓ DEL TREBALLADOR/A SOCIAL COM A PROFESSIONAL

2.1 L'exercici de la professió de Diplomat/ada en Treball Social i Assistent/a Social té com a fonament els principis i els valors científics i ètics del Treball Social.

2.2 Els objectius i la pràctica de la professió han de ser objecte d'estudi, de reflexió i d'investigació constants per part dels DTS/AS i les DTS/AS.

2.3 El/la DTS/AS ha de contribuir al desenvolupament de la professió per tal de respondre adequadament a les noves demandes de la societat.

Els DTS/AS i les DTS/AS tenen el deure d'actualitzar la seva formació.

2.4 El/la DTS/AS ha de respectar el camp professional de les altres disciplines.

2.5 El/la DTS/AS no ha d'utilitzar les relacions professionals en benefici dels seus propis interessos.

CAPÍTOL III. RESPONSABILITAT ENVERS LES PERSONES USUÀRIES I CLIENTES

L'atenció a les persones, individualment o familiarment, en grups o per interessos comunitaris s'ha d'emmarcar en els següents aspectes ètics:

3.1 Totes les persones usuàries i clientes han de ser ateses amb interès, dedicació, equanimitat i honestat professionals, respectant les seves diferències individuals o grupals. En tot cas, s'ha de donar prioritat a les situacions més greus i urgents.

3.2 S'ha d'informar les persones usuàries i clientes de les característiques del servei i dels recursos disponibles, així com dels drets i les obligacions que comporta el seu ús.

3.3 El treball professional és per al servei de la persona. El/la DTS/AS ha de consensuar la seva actuació amb l'usuari/client. També l'ha d'informar del resultat previsible de la seva intervenció.

3.4 El secret professional és un valor i una garantia per a la professió, així com un dret i un deure dels diplomats i diplomades en Treball Social; un dret i un deure que romanen fins i tot després d'haver acabat la prestació dels serveis professionals.

3.5 El/la DTS/AS té la responsabilitat de denunciar davant de les persones o organismes competents els casos d'abús, maltractaments o abandonament de persones indefenses o incapacitades, o qualsevol altra situació que atempti contra els drets humans.

3.6 Els treballs d'estudi i de recerca s'han de realitzar tenint en compte les persones o les comunitats estudiades, procurant que els objectius i els resultats repercutixin en bé dels implicats.

CAPÍTOL IV. DEURES ENVERS L'ENTITAT PER A LA QUAL TREBALLA

La relació del treballador/a social amb l'entitat implica:

4.1 Conèixer els objectius i la filosofia de l'entitat on treballa i respectar-los, sempre que no vagin en contra dels principis bàsics de la professió ni lesionin els interessos del treballador/a social com a persona assalariada.

4.2 Treballar per la política social de l'entitat, a fi d'afavorir l'eficàcia dels serveis en benefici de les persones usuàries i clientes.

4.3 Procurar la formació permanent i la promoció del personal que depèn del DTS/AS o la DTS/AS. 4.4 Tenir en compte que la documentació de treball pertany a la institució; no és propietat del professional o la professional que l'ha elaborada. En tot cas, la persona usuària i clienta té dret a conèixer la part de la documentació corresponent a la seva història. El/la professional ha de tenir en compte els límits i les obligacions del secret professional.

4.5 El/la DTS/AS ha d'informar els/les responsables o la direcció de l'entitat respecte de les seves tasques, dins dels límits compatibles amb el secret professional i els principis de la professió. No pot revelar tot allò que hagi obtingut confidencialment.

4.6 La documentació de treball és confidencial; el seu ús resta limitat per i per a l'objectiu professional corresponent.

4.7 El/la DTS/AS ha d'establir un ordre de prioritats amb criteris objectius, en funció de les necessitats detectades en la realitat social.

CAPÍTOL V. RELACIÓ AMB ELS/LES COL·LEGUES I ALTRES PROFESSIONALS

Els deures dels DTS/AS i les DTS/AS en relació amb els/les col·legues i altres professionals es poden concretar en els punts següents:

5.1 La deontologia professional implica no manifestar als clients o clientes els possibles desacords amb l'actuació d'altres col·legues.

5.2 Llevat que es tracti d'una situació d'emergència, no ha d'acceptar una intervenció social atesa per un/a altre col·lega sense un acord previ. En el cas que sigui convenient la intervenció de més d'un o una professional, s'han de coordinar i determinar les funcions de cadascú.

5.3 En el cas d'haver de seleccionar nous professionals, s'ha de fer de manera equitativa i d'acord amb criteris previs, clars i explícits.

5.4 El/la DTS/AS ha de compartir amb els/les altres col·legues i amb les persones responsables de les escoles de Treball Social i els centres de formació permanent els nous coneixements obtinguts a través de la recerca i l'experiència.

5.5 Ha de documentar el treball realitzat a fi que pugui ser transferible i així evitar molèsties innecessàries a la persona usuària i clienta.

5.3 El/la DTS/AS ha de limitar les informacions donades a col·legues i altres professionals a aquells elements que consideri indispensables per a aconseguir l'objectiu comú, respectant el secret professional.

5.7 Quan un/a DTS/AS conegui que un altre o una altra professional del treball social incompleix les normes del codi deontològic, ha de comunicar-ho per escrit a la Junta de Govern del Col·legi.

5.8 El/la DTS/AS ha de tenir present que la documentació és un material bàsic d'estudi que aporta elements útils per a adequar la política social a les necessitats reals de la població.

CAPÍTOL VI. RESPONSABILITAT ENVERS LA SOCIETAT

6.1 El/la DTS/AS ha de participar en el desenvolupament de la societat i cooperar en la prevenció de les desigualtats socials i en la millora de la qualitat de vida.

6.2 El/la DTS/AS ha de contribuir a augmentar les oportunitats de progrés, especialment dels grups i les persones amb menys possibilitats, i potenciar i respectar sempre llurs drets.

6.3 El/la DTS/AS ha de promoure el desenvolupament de les lleis i les polítiques que tendeixin a millorar les condicions socioeconòmiques generals, donar-hi suport i propugnar un millor repartiment de la riquesa.

6.4 El/la DTS/AS ha de denunciar les causes socioeconòmiques que generin situacions de desigualtat, marginació i exclusió social.

6.5 El/la DTS/AS ha de promoure les condicions que fomentin el respecte a la diversitat de cultures, de persones i grups, i facilitar una comunicació positiva entre els individus i la comunitat a la qual pertanyen, procurant la participació dels mateixos interessats.

CAPÍTOL VII. EL SECRET PROFESSIONAL

7.1 El secret professional és un valor i una garantia per a la professió. El client o clienta ha de tenir la certesa que es respectarà la seva intimitat.

7.2 El secret professional és un deure del treballador/a social i un dret de la persona usuària i clienta. El secret professional continua després de finalitzada la prestació del servei professional. Per tant, la interrupció de la relació professional o la mort de la persona usuària i clienta no eximeix el treballador/a social del deure de guardar-lo.

7.3 Tant la recollida com la comunicació de dades s'han de restringir a les necessitats de l'actuació professional.

7.4 No es poden donar a conèixer dades de la persona usuària i clienta sense la seva autorització, llevat que aquesta no sigui responsable dels seus actes.

7.5 La informació demanada al professional a efectes estadístics, de planificació o per altres motius, ha de ser facilitada sense les dades identificatives dels usuaris i clients.

7.6 El sistema d'informatització de les dades contingudes en els historials, les fitxes, els expedients o els informes socials ha de garantir el dret a la intimitat de la persona usuària i clienta; per tant, aquesta informació s'ha de restringir als professionals i a les professionals directament implicats.

Casos en què no es viola el secret professional:

a) Per realitzar l'activitat professional en equip interdisciplinari sempre que el que es reveli sigui necessari per a la intervenció professional.

b) Si mantenir el secret professional perjudica terceres persones.

c) Per evitar una lesió injusta i greu que el fet de guardar el secret professional podria causar al professional o la professional, o a una tercera persona.

d) Quan el/la professional en sigui rellevat pel mateix usuari i client, o pels seus hereus. Aquest acte ha de constar per escrit.

En els casos contemplats en els apartats b) i c) el treballador/a social ha de ser rellevat de la guarda del secret professional per la Junta de Govern del Col·legi, previ assessorament del Consell Assessor d'Ètica.

El treballador/a social perjudicat pel fet de mantenir el secret professional ha de comunicar-ho per escrit a la Junta de Govern del Col·legi per tal d'obtenir la defensa i la protecció col·legials en la seva actuació.

Barcelona, maig del 2000